

Norges vassdrags- og energidirektorat
Middlethunsgate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

8. november 2019

Tilbakemelding til NVEs Høringsdokument 6/2019, 4.1 Endre kalibreringsgrunnlag

Bakgrunn: Fom. inntektsramme 2012 har kalibreringsgrunnlaget i reguleringsmodellen vært selskapenes andel av samlet nettkapital. Nå foreslår NVE å endre kalibreringsgrunnlaget til også å inkludere fremmedfinansiert kapital (anleggsbidrag) og de øvrige kostnadselementene i inntektsrammen (DV, nettap, KILE).

Mange endringer: Spesifikasjon/oppbygging av reguleringsmodell har endret seg ganske mye i løpet av den perioden det har vært inntektsramme-/effektivitetsberegninger (fra 1997). På generelt grunnlag må det kunne sies at nettvirksomheter, som eier og driver nettanlegg med tekniske levetider fra 40 – 100 år, ønsker seg en større grad av stabilitet og forutsigbarhet. Mange endringer kompliserer selskapsdriften, og kanskje kan NVE se seg bedre tjent med å holde igjen litt på endringene denne gang. Spesielt er dette vesentlig nå, siden en rekke ting er under oppseiling:

- NVE har et pågående arbeid med utvikling av nye variabler som beskriver nettselskapenes oppgaver.
- AMS/Elhub: 2019 blir det første hele året med målerverdier fra AMS, og arbeidet med Elhub er i høyeste grad pågående – mao. veldig ferskt enda. Spørsmålet er når kan man forvente data som kan anvendes i regulering – 2020? 2021? eller senere?
- Felles regional- og distribusjonsnett er bebudet. Det vil også bety en litt større modellendring. På ett vis betyr det da at man starter litt på nytt igjen.

På detaljnivå er det forståelig at det dukker opp behov for endringer av reguleringsmodell, men det er ønskelig med bedre stabilitet og forutsigbarhet i reguleringen. Et bidrag for å få til dette kan være å samle opp endringer til større revisjoner med lengre mellomrom enn det er i dag. I tillegg kan det være nyttig å få nedfelt en del mer overordnede prinsipper som i større grad kan ligge fast.

Et meget relevant eksempel ift. stabilitet er situasjonen for Finnås Kraftlag: Frem til ca. 2010 var det «investeringstørke» i bransjen, og et betydelig reinvesteringsbehov hadde oppstått. Mhp. regulering og behovet for å stimulere til økt investeringer, kan vi trekke frem nytt avvik for kapital

fom. 2009 og endret kalibreringsgrunnlag i inntektsramme 2012 som meget viktige grep. Dette ga nødvendige incentiv for bransjen for å investere. Finnås Kraftlag har vært klar over egne investeringsbehov, vært kjent med incentiver i regulering og handlet deretter. Det har blitt investert mye. Nå foreslås reguleringen endret og dermed så forsvinner ca. 1,8 mill. kr eller ca. 4% av Finnås Kraftlags inntektsramme (NVE, prognose IR2020). Det er ikke gjort over natten å endre på et kapitaltungt kostnadsgrunnlag. Innenfor en så vidt kapitalintensiv bransje som nettvirksomhet er, burde heller ikke det være nødvendig.

Reiten-rapporten (2014): Bakgrunn - investeringsnivå:

Fra Reiten-rapporten «Et bedre organisert strømnnett» er følgende tekst hentet:

Det har vært investert for lite i deler av nettet de siste tiårene.

...

I perioden fra 2014 til 2023 er det planlagt samlede nettinvesteringer på 120-140 milliarder kroner for alle nettnivåene samlet. Om lag halvparten av de planlagte investeringene er i regional- og distribusjonsnettet.

...

Behovet for nettinvesteringer kan i stor grad forklares av fire drivere:

- (1) Nettet nærmer seg teknisk levealder*
- (2) Befolkningen vokser og bosetter seg i sentrale strøk*
- (3) Nasjonale klima- og fornybarmål*
- (4) Høyere effektuttak.*

...

Økt produksjon av fornybar kraft er avgjørende både for å nå nasjonale klimamål og oppfylle målet om økt fornybarandel i henhold til EUs fornybardirektiv.

...

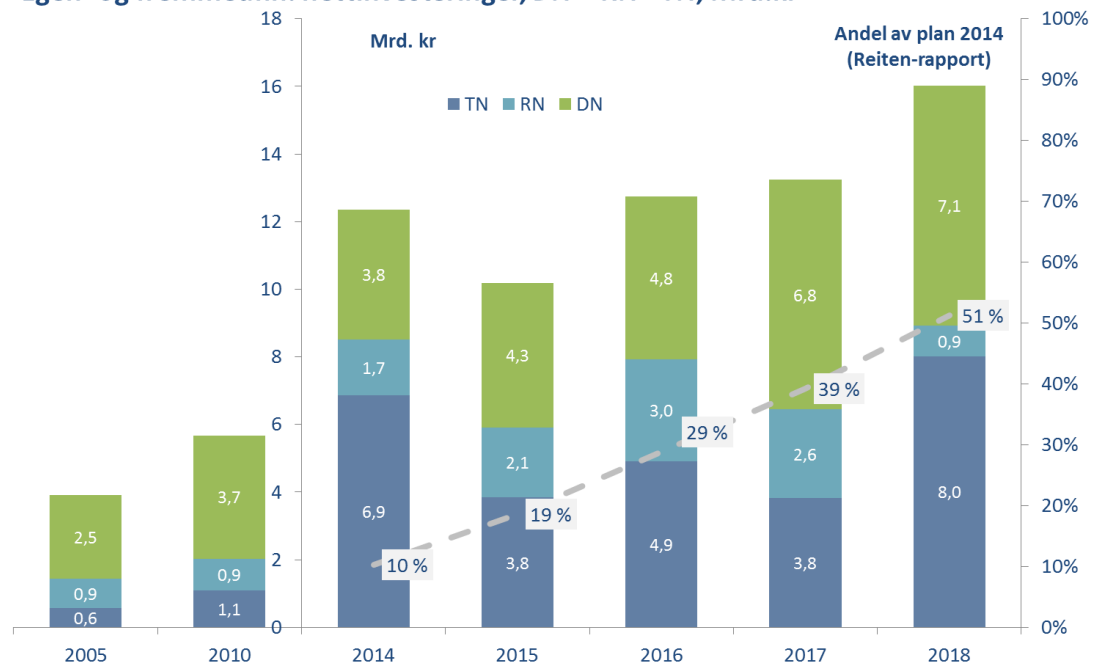
Kort oppsummert forventes fremtidens kraftsystem å være preget av en mer uregulerbar og uforutsigbar tilbuds- og etterspørselsside, høyere effektuttak, og mer distribuert innmating av produksjon.

...

Teknologiutviklingen går klart i retning av smartere nett.

Med bakgrunn i dette, er det interessant å få opp et bilde over hva som faktisk har skjedd på investeringsfronten de siste årene. I figuren under er det tatt med samlede nettinvesteringer på de ulike nettnivå for 2005, 2010 og 2014-2018. I tillegg er det inkludert en andel som viser hvor mye de akkumulerte faktiske investeringene utgjør av totalt investeringsomfang som er oppgitt for perioden 2014-2023 i Reiten-rapporten, 130 mrd. kr (120-140, 2014-kr). En langtidsplan for nettinvesteringer kan typisk endres en del, og det er mye «hvis så fremt i fall». Dette er det selvfølgelig viktig å ha med seg. Investeringsomfanget fra Reiten-rapporten tjener imidlertid en funksjon som referanse.

Egen- og fremmedfin. nettinvesteringer, DN + RN +TN, Mrd.kr

Ut fra figuren kan man lese følgende:

- De totale årlige investeringer har ligget mellom 12 og 16 mrd. kr i 2014-2018.
- Samlet sett tilsvarer investeringene 51% av investeringsomfanget oppgitt i Reiten-rapporten. Det er mao. fortsatt mye investeringer som gjenstår.
- Investeringene i perioden er fordelt som følger: Transmisjonsnett 27,5 mrd. kr, regionalnett 10,3 mrd. kr og distribusjonsnett 26,8 mrd. kr.
- Sammenlignet med 2005 og 2010, kan det med rette sies at det har blitt investert mye i de siste årene.
- Det har økt for alle nettnivå, men det er særlig i transmisjonsnett at det har økt veldig mye.
- Verdt å notere seg er at investeringer i AMS totalt sett utgjør 9-10 mrd. kr. AMS er et større løft for nettvirksomhetene, og det er helt klart grunn til å anta at dette finansielt har hatt innvirkning på investeringer i andre nettanlegg (utsatt/reduert).

Øvrige betraktninger om investeringer:

- **Smarte nett:** Det har vært investert mye de siste årene, men av det er det en større andel reinvesteringer enn nyinvesteringer. Det tar tid å endre nett. Selv om AMS selvfølgelig er et

viktig og riktig steg, og bidrar til å gjøre nettene smartere, så er det absolutt betimelig å spørre: Hvor smarte er nettene egentlig blitt?

Det er mange faktorer som taler for at det fortsatt er en del å gå på her.

- De utviklingstrekk som beskrives i Reiten-rapporten forteller mye om kravene som vil bli stilt til fremtidens nett. Med all mulig respekt for alternative løsninger til nettinvesteringer, så virker det utenkelig at dette kan oppfylles uten at nettene blir smartere. Det vil gjøre at nettoppgaven i større grad må løses med kapital enn med driftskostnader (lønn og ADK) som innsatsfaktor.

Oppsummert:

- Det er et tydelig behov for bedre stabilitet og forutsigbarhet i reguleringen.
- Det er en kjensgjerning at det fortsatt er et ganske stort investeringsbehov i bransjen.
- Det er i tillegg nødvendig for å gjøre nettene smartere.

For å imøtekomme disse behov, er det best å fortsatt vektlegge kapital i reguleringen. Med bakgrunn i dette, ber vi om at forslaget med endret kalibreringsgrunnlag strykes, og at dette evt. tas opp til ny vurdering på et senere tidspunkt.

Med vennlig hilsen
Finnås Kraftlag SA

Nils Gunnar Gloppen
elverksjef